

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

Кафедра музейно-туристичної діяльності

СИЛАБУС

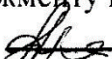
ЕКОНОМІКА КУЛЬТУРИ

Освітній рівень	Другий (магістерський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Освітньо-професійна програма	Менеджмент культури
Спеціальність	028 Менеджмент соціокультурної діяльності

ХДАК, 2024

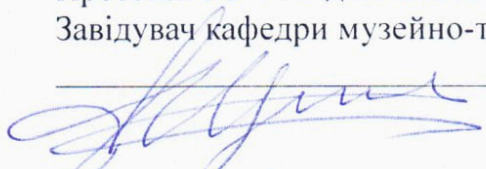
Силабус склав:
Гетьман Л., канд. екон. наук, доцент.

Мова навчання – українська.

Силабус затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 15 серпня 2024 р
Завідувач кафедри менеджменту культури
та соціальних технологій Геннадій АФЕНЧЕНКО

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології
та соціальних комунікацій
Протокол № 1 від 26.08.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

Зміни до силабусу затверджені на засіданні кафедри
Протокол № 10 від 20 листопада 2024 р.
Завідувач кафедри музейно-туристичної діяльності
 Анатолій ЩЕРБАНЬ

Зміни до силабусу затверджені на засіданні ради факультету культурології
та соціальних комунікацій
Протокол № 6 від 21.11.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва курсу	Економіка культури
Викладач (- і)	доцент Гетьман Л.Г
Профіль викладача (- ів)	Larysa_hetman@xdak.ukr.education сервіс G Suite for Education
Контактний телефон та емейл	050-698-58-67 067-664-90-42 Larysa_hetman@xdak.ukr.education
Інформація про консультації	Консультації в Академії згідно розкладу он-лайн консультації через навчальну платформу G Suite for Education он-лайн консультації Zoom, ідентифікатор 559-656-72-92, пароль 123456
Логіка вивчення курсу	Освоєння дисципліни має відбуватись на основі вивчення профільних курсів: «Соціокультурна діяльність (теорія та практика)», «Бізнес-планування у соціокультурній сфері», «Менеджмент соціокультурної діяльності».

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Курс вивчається протягом семестру і дає глибоке розуміння характеру економічних відносин в культурі, вивченню основних елементів господарського механізму при виробництві культурних благ.

В темах курсу розкривається місце і роль економіки культури в системі економічних наук і економіці суспільного сектора, вивчається ресурсний потенціал, досліджується ринок праці в сфері культури, аналізується процес створення культурних товарів, специфіка правового статусу організацій культури, вивчається система господарювання (планування, фінансування, ціноутворення), економічні показники, що характеризують діяльність об'єктів культури.

3. МЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Формування у здобувачів системи знань про економічні закони і механізми, що діють в галузі культури в умовах ринкових відносин та набуття ефективних навичок прийняття економічних рішень в соціокультурній сфері.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК1 Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами.

ФК4. Вміння використовувати адекватний професійний інструментарій для розробки та оперативного управління соціокультурними проектами.

ФК6. Здатність планувати, управляти та контролювати виконання поставлених завдань та прийнятих рішень.

ФК11. Здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації в області менеджменту соціокультурної сфери.

ФК13. Здатність розробляти соціокультурні проекти та забезпечувати їх операційну реалізацію.

5. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН6. Класифікувати та знаходити інноваційні рішення для створення, реалізації і забезпечення соціокультурних потреб людини

ПРН7. Здійснювати проектувальну роботу.
ПРН12. Формулювати, аргументувати професійні завдання.
ПРН15. Вміти установлювати комунікативний діалог з різними професійними суб'єктами та групами.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	Професійна компонента ОП «Менеджмент культури»
Формат курсу	Денна форма навчання: 5 семестр
Обсяг курсу	Кількість кредитів – 5 Загальна кількість годин – 150 Кількість годин протягом тижня - 3 аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 7
Технічне і програмне забезпечення	мультимедійні засоби навчання для заслуховування доповідей і повідомлень в формі презентації; електронне інформаційне середовище в сервісі G Suite for Education
Форми, види навчальних занять та методи навчання	Форми: навчальні заняття, самостійна робота, курсова робота, контрольні заходи (тестування, опитування, індивідуальні завдання, іспит) Види: лекція, практичні заняття, консультація. Методи: Пояснювально-ілюстративний: розповідь, лекція, бесіда, пояснення Репродуктивний: повторення, розв'язання задач. Дослідницький (проектно-орієнтований): наукове пізнання, спостереження, науковий пошук, спостереження і систематизація фактів, самостійне вивчення проблеми в науковій літературі, генерація ідей, розв'язання проблемних завдань та ситуацій Частково-пошуковий: порівняння, узагальнення, аналіз, розв'язання проблемних завдань, ситуацій Проблемного викладення: проблемна розповідь, проблемно-пошукова бесіда, лекція, проблемно-пошукові вправи .
Поточний контроль	усне опитування, письмові завдання, тестування, курсова робота
Підсумковий контроль	Екзамен
Політика курсу	<i>Обов'язковими умовами опанування навчальної дисципліни є:</i> Систематичне виконання усіх поставлених завдань; Дисциплінарні та організаційні вимоги (політика щодо відвідування, використання електронних пристроїв під час занять, їжі та напоїв тощо); Дедлайни, запізнені завдання, пропущені завдання (лікарняні, академічна мобільність та ін.); Дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); Дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html ; «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); Запобігання / протидія булінгу (цькуванню) — («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf

	<p>Невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf)</p> <p>Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf)</p> <p>Відпрацювання пропущених занять на основі самостійної роботи з наданням відповідних результатів за встановленими формами виконання.</p> <p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даного освітнього компоненту, або в процесі його опанування. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні у разі опанування частини навчальної дисципліни відбувається за рішенням провідного викладача. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо</p>
--	--

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем (або блоків)	Разом годин	Лекційні	Семінарські	Практичні	Сам. робота
Тема 1. Вступ до дисципліни. Культура як складова національного багатства	13	2		1	10
Тема 2. Культура як сфера економічних відносин. Суб'єкти та продукти галузі культури	16	4		2	10
Тема 3. Галузева та організаційна структура культури.	13	2		1	10
Тема 4. Ресурсний потенціал культури. Поведінка учасників ринку в галузі культури	15	3		2	10
Тема 5. Цифровізація в галузі культури	14	2		2	10
Тема 6. Відносини і форми власності в сфері культури. Інтелектуальна власність.	16	4		2	10
Тема 7. Специфіка характеру та результатів праці в культурі. Оплата праці в сфері культури.	16	4		2	10
Тема 8. Джерела і механізми фінансування сфери культури.	16	4		2	10
Тема 9. Ринок продуктів в галузі культури. Ціноутворення та калькуляція собівартості..	15	3		2	10
Тема 10. Культурна політика: сутність, функції.	16	4		2	10

<i>Всього</i>	<i>150</i>	<i>32</i>		<i>18</i>	<i>100</i>
---------------	------------	-----------	--	-----------	------------

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

Письмова відповідь на питання до теми - 5

Доповідь під час семінару — 1-3;

Виконання практичного завдання до 5 балів

Зарахування результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти – за рішенням кафедри на основі заяви здобувача та наданих даних (до 10% загальної кількості балів, відведених на поточний контроль)

Звіт про виконання самостійної роботи (реферат, есе тощо) – 5-7 балів

Підсумковий контроль (іспит) – до 40 балів

Схема нарахування балів, які отримують студенти

Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Виконання необов'язкових завдань	Підсумковий контроль	Сума
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА	Хід виконання роботи	Рекомендована література	Кількість балів, які може отримати здобувач
Тема 1. Вступ до дисципліни. Культура як складова національного багатства	Питання, що розглядатимуться: 1.Культура як явище (багатозначність поняття). Функції та роль культури у суспільстві. 2.Людина як суб'єкт та об'єкт культури. 3.Формування культурного середовища. 4.Культура в контексті нематеріальної складової національного багатства. 5.Оцінка національного багатства в контексті міжнародного досвіду. 6.Економічний розрахунок національного багатств	1, 2, 9	5
Тема 2. Культура як сфера економічних відносин. Суб'єкти та продукти галузі культури	Питання: 1.Характерні риси культурного блага 2.Специфіка визначення споживчої вартості продукту сфери культури. 3.Фактор часу у споживанні благ культури 4. Суспільні, змішані і приватні культурні блага	1 – 3, 9	5
Тема 3. Галузева та організаційна структура культури.	Питання: 1.Культура як галузь соціально-економічної діяльності.: сутність, характерні риси 2.Види діяльності у сфері культури. 3.Суб'єкти соціально-культурної діяльності. 4.Моделі взаємодії культури і економіки.	1, 8, 9	5
Тема 4. Ресурси соціально-культурної сфери. Поведінка учасників ринку в галузі культури	План: 1.Поняття ресурсної бази. Різновиди ресурсів 2.Специфіка ресурсного потенціалу соціокультурної сфери 3.Типологія об'єктів соціально-культурної сфери 4.Класифікація соціально-культурних інститутів за ознакою їх ресурсного забезпечення	1, 2, 9	5
Тема 5. Цифровізація в галузі культури	План: 1.Цифровізація як частина бізнес-процесів в сучасному	7, 9 (Д)	5

	економічному житті 2.Діджиталізація в культурному просторі: переваги та недоліки. 3.Технічна складова та об'єкти діджиталізації в сфері культури		
Тема 6. Відносини і форми власності в сфері культури. Інтелектуальна власність	План: 1.Сутнісні характеристики поняття інтелектуальна власність. 2.Культурний продукт як об'єкт інтелектуальної власності 3.Специфіка власності в соціально-культурній сфері	1, 2, 9	5
Тема 7. Специфіка характеру та результатів праці в культурі. Оплата праці в сфері культури.	План: 1.Зайнятість як категорія та соціально-економічне явище. 2.Особливості праці в сфері культури. 3. Специфічні характеристики та особливості кар'єрного шляху зайнятих у сфері культури 4. Умови праці у сфері культури та креативності	1, 3, 9	5
Тема 8. Джерела і механізми фінансування сфери культури.	Надати розгорнуту відповідь на питання: 1. Культура як чинник соціально-економічного життя 2. Умови та напрями фінансування сфери культури 3.Класифікація моделей культурної політики 4.Міжнародні моделі фінансування закладів культури і мистецтв 5. Інструменти фінансування розвитку культури	3, 6, 8, 9	5
Тема 9. Економічні показники, що характеризують діяльність об'єктів культури.	Практичне заняття з набуття навичок калькулювання собівартості культурного продукту, розуміння процесів ціноутворення і принципів розподілу виручки від реалізації культурного продукту або надання соціально-культурної послуги.	6, 8, 9	5
Тема 10. Культурна політика: сутність, функції.	План: 1.Визначення культури та культурної політики. 2.Принципи культурної політики 3.Основні типи культурної політики 4.Культурна глобалізація та принципи сучасної культурної політики	1, 9, 7 (Д)	5

10. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Національне багатство і культура. Економіка культури як галузь знань.	10
2	Характер економічних відносин в сфері культури. Формування системи економічних категорій культурної діяльності.	10
3	Ресурсний потенціал культури. Поведінка учасників ринку в галузі культури	10
4	Правовий статус організацій культури. Сучасна система господарювання в сфері культури.	10
5	Майнові відносини в установах культури. Інтелектуальна власність.	10
6	Специфіка характеру праці в культурі. Умови праці. Оплата праці	10
7	Планування. Ринкова інфраструктура культурної діяльності.	10
8	Фінансування організацій культури (культурних проєктів). Фандрейзинг. Економічні форми державної підтримки культури і мистецтва в сучасних умовах.	10
9	Структура і динаміка доходів і витрат організацій культури. Специфіка некомерційних організацій культури в Україні. Ціноутворення в культурі.	10
10	Законодавчі основи економічного регулювання в сфері культури.	10
	Підготовка курсової роботи	60

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Культура та культурне середовище.
2. Оцінка національного багатства в контексті міжнародного досвіду.
3. Економічний розрахунок національного багатства.
4. Характерні риси культурного блага
5. Визначення споживчої вартості продукту сфери культури.
6. Фактор часу у споживанні благ культури
7. Суспільні, змішані і приватні культурні блага.
8. Культура як галузь соціально-економічної діяльності.: сутність, характерні риси
9. Види діяльності у сфері культури.
10. Суб'єкти соціально-культурної діяльності.
11. Моделі взаємодії культури і економіки.
12. Поняття ресурсної бази
13. Специфіка ресурсного потенціалу соціокультурної сфери
14. Класифікація соціально-культурних інститутів за ознакою їх ресурсного забезпечення
15. Цифровізація як частина бізнес-процесів в сучасному економічному житті
16. Діджиталізація в культурному просторі: переваги та недоліки.
17. Технічна складова та об'єкти діджиталізації в сфері культури
18. Сутнісні характеристики поняття інтелектуальна власність
19. Специфіка власності в соціально-культурній сфері
20. Об'єкти авторського права та суміжних прав в Україні.

21. Необхідність захисту та державна структура правової охорони інтелектуальної власності в сфері культури.
22. Культура як чинник соціально-економічного життя
23. Умови та напрями фінансування сфери культури
24. Міжнародні моделі фінансування закладів культури і мистецтв
25. Інструменти фінансування розвитку культури та креативних індустрій
26. Ціноутворення в галузі культури.
27. Фактори, що впливають на формування ціни культурного продукту
28. Визначення культури та культурної політики.
29. Основні типи культурної політики
30. Культурна глобалізація та принципи сучасної культурної політики.
31. Здійснення культурної політики в Україні.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України «Про культуру» (від 03.07.2010 р. № 2778-VI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text>
2. Безклубенко С.Д. Політекономія мистецтва. К.: ДАКККиМ, 2003. – 186 с.
3. Економічна привабливість української культури. Аналітична доповідь — К.: ФОП Лопатіна О. О., 2019. — 112 с.
http://www.ier.com.ua/files/publications/Special_research/2019_UCF_report_full.p
4. Гетьман Л.Г. Інформація як фактор суспільного розвитку на сучасному етапі / Л.Г.Гетьман // Міжнародний науковий журнал “Інтернаука”. – 2017. №3 (2). – С. 83-86. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_3\(2\)_22](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_3(2)_22).
5. Гагоорт Г. Менеджмент мистецтва. Підприємницький стиль. Переклад з англійської мови. Львів: Літопис, 2008. – 357 с.
6. Кольбер Ф. Маркетинг у сфері культури та мистецтва. Львів. „Кальварія”, 2004. – 240 с.
7. Назарова Г.В., Сотнікова Ю.В. Креативна економіка та менеджмент: навчальний посібник. Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 160 с.
8. Федосова О.В. Економіка культури і мистецтва: підручник. К.: Вища школа, 1992. – 232 с.

Додатковв

1. Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Фандрейзинг для НДО. – ЦПТІ, Кіровоград. – 2003, 84 с.
2. Аузан О. Економіка всього. Як інститути визначають наше життя. К.: Лаурис, 2017. 144 с.
3. Безгін О.І. Культурна політика та мистецька освіта: моделювання процесів: монографія / О. І. Безгін. – К.: Інститут культурології НАМ України, 2013. – 176 с.
4. Гриценко О., Солодовник В. Пророки, пірати, політики і публіка: Культурні індустрії й державна політика в сучасній Україні. – К.: «КІС», 2003. – 168 с.
5. Давимука С.А., Федулова Л.І. Культурний імператив соціально-економічного розвитку: цивілізаційний аспект : монографія. Львів : ФОП Омельченко В. Г., 2019. – 526 с.
6. Жовтанецький О., Чуба Н. Цікава економіка: навчальний посібник. Львів: Апріорі, 2010. – 408 с.

7. Кравченко О.В. Типологізація культурної політики: теоретичні альтернативи. *Культура України*, 2012. Вип. 36. – С. 1-11.
8. Поплавський М.М. Шоу-бізнес: теорія, історія, практика: підручник. К., 2001. – 560 с.
9. Русаков С.С., Пятковська Ю.В. Інструменти цифрової культури: культурологічний погляд на інновації в освітній галузі. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова* : збірник наукових праць. Київ, - 2015, Вип. 33 (46). С. 130–136. Серія 7 «Релігієзнавство. Культурологія. Філософія»

Інформаційні ресурси

- 1 Асоціація культурних індустрій. URL: <http://culture.in.ua>
- 2 Бібліотека Харківської державної академії культури // <http://lib-hdak.in.ua/>
- 3 Бізнес у сфері креативних індустрій. Посібник Nesta. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/creativeenterprise/toolkit>
- 4 Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 5 Дуже культурний менеджмент: відеокурс Українського культурного фонду. Сайт громадської організації «Інформаційно-аналітичний центр «Громадський Простір». URL: <https://www.prostir.ua/?library=duzhe-kulturnyj-menedzhment>
- 6 Культура і регіони: інформаційний дайджест Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://www.dnmczkmo.org.ua/dajdzhest-kultura-i-regiony>
- 7 Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkp.gov.ua>
- 8 Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
- 9 Український культурний фонд. URL: https://ucf.in.ua/p/management_lectures
- 10 Український центр культурних досліджень. URL: <http://ucss.org.ua>
- 11 Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. Електронний каталог, бази даних, електронні документи. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
- 12 Харківська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <http://library.kharkov.ua>